

דוח מחקר

מובילי קהילות בני מקום
שליד מרכזי צעירים

תוכן עניינים

2	תקציר הממצאים
5	על המחקר
6	ממצאים
6	<u>1. משאבי קהילה</u>
6	א.1. מצבה הכלכלי של הקהילה
7	ב.1. משאבי כח אדם
9	<u>2. מבנה הקהילה</u>
9	א.2. רכיבי מבנה הקהילה
9	ב.2. תפקידי חברי הקהילה ועבודה בשכר
10	ג.2. קשרי הקהילה עם גורמים ביישוב
11	<u>3. מנגנוני הקהילה ופעולותיה</u>
11	א.3. תחומי פעילות הקהילה
11	ב.3. מעורבות חברי הקהילה בפעילות הקהילה
13	ג.3. אירועים ופעילויות ביוזמת הקהילות
15	<u>4. תוצאות פעילות הקהילה והשפעתה</u>
15	א.4. תפיסות מובילי הקהילה את תפוקות פעולת הקהילה
16	ב.4. תפיסות מובילי הקהילה אודות תחושת מסוגלות חברי הקהילה
17	ג.4. תפיסות מובילי הקהילה את תרומת הקהילה

תקציר הממצאים

במחקר הנוכחי הופץ שאלון בין מובילי קהילות בני מקום שליד מרכזי צעירים, השאלון נבנה על בסיס ממצאי מחקר קודם שנערך בשנת 2018, והוא ממוקד במשאבי ומבנה הקהילה, במנגנוני הקהילה ופעולותיה ובתוצאות פעילות הקהילה והשפעתה האפשרית. על השאלון ענו 12 נציגי מרכזי צעירים בלבד וחשוב לכן להתייחס לממצאים בזהירות הראויה.

משאבי הקהילה

מצב הכלכלי של הקהילות - בין השנים 2018-2019, חלה עלייה של 2000 ₪ בממוצע ההכנסות החודשי של הקהילות, מממוצע הכנסות חודשי של 25,000 ₪ בשנת 2018 לממוצע הכנסות של 27,000 ₪ בשנת 2019. ניתן לראות כי אחוז הקהילות שאין להן הכנסות כלל (40% מסך הקהילות) לא השתנה במהלך השנים. ומספר הקהילות שהכנסותיהן מעל ל-50,000 ₪ בחודש עלה בשנת 2019.

חלקן היחסי של הכנסות הקהילות ממקורות פילנטרופיים הוא הגדול ביותר, כאשר בין השנים 2018-2019 חלה עלייה של 11% בהכנסות ממקור זה. מקור ההכנסות השני בחשיבותו הוא רשויות מקומיות וגופי ממשל, גם כאן זה חלה עלייה מסוימת בין השנים הנ"ל. ההכנסות העצמיות של הקהילות מהוות חלק זניח מכלל ההכנסות ולא ניכר שינוי משמעותי במקור הכנסות זה בשנים שדווחו.

מאפייני כח אדם - הקהילות שנבחנו מונות 35 חברים בממוצע כאשר בכמעט 60% מהן פחות מ-30 חברי קהילה. בממוצע בכל קהילה מעל למחצית מהחברים הם בעלי תואר אקדמי. חברי הקהילה נוטים לעיסוקים במגזר הפרטי (מעל לשליש מהם) ובתחומי החינוך והרווחה (קצת יותר מרבע מהם).

מבנה הקהילה

רכיבי מבנה הקהילה - במרבית הקהילות נמצאו מסמכי חזון, צוותי משימה או וועדות מרכזיות קבועות. רק במחצית מהקהילות נמצא מוביל קהילה בשכר וב-40% מהקהילות (5 קהילות) נמצא תקנון ומוביל קהילה שלא בשכר.

תפקידי חברי הקהילה - ב-7 מתוך 12 קהילות (60%) ישנם שני בעלי התפקידים בשכר או אחד בלבד מבין חברי הקהילה, בשאר הקהילות אין אף חבר קהילה בעל תפקיד בשכר. ממוצע שעות העבודה החודשיות של בעלי התפקידים בשכר הוא 22.

חברי הקהילה מבצעים בעיקר תפקידים הקשורים לדוברות הפקה ופרסום (כמעט שליש מהתפקידים שדווחו) בריכוז עבודות צוותים וועדות והובלת הקהילה (כחמישית מהתפקידים שדווחו¹).

קשרי הקהילה עם גורמים ביישוב - במרבית הקהילות, קיימת הסכמה כי אנשי הרשות המקומות חשופים לקהילה ולפעילותה. הסכמה במידה דומה קיימת גם לגבי מידת החשיבות שמקנים חברי

¹ סה"כ דווחו 28 תפקידים שונים

הקהילה לאירועים המתרחשים בקהילה ובסביבתה (שכונה יישוב). ניכר כי מידת ההסכמה פוחתת כאשר מדובר בהיכרות תושבי היישוב שאינם חברי הקהילה עם הקהילה ופעולותיה .

מנגנוני פעילות הקהילה

תחומי פעילות הקהילה - העיסוק המשמעותי ברוב הקהילות היא פיתוח של תרבות צעירים ושל תרבות ופנאי למשפחות. העיסוק בפעילות התחדשות עירונית וחזות העיר רלוונטי במידה מסוימת רק ל-60% מהקהילות והעיסוק בהגנת הסביבה רלוונטי רק לרבע מהקהילות.

מעורבות חברי הקהילה בפעילות הקהילה - תחומי הפעילות בהם מעורבים חברי הקהילה נחלקו לתחומים המוגדרים כחשובים לקהילה עצמה וכאלו הקשורים לפעילות אל מול גורמים חיצוניים. התחומים בקטגוריה הראשונה בהם נמצאה מעורבות רבה של חברי הקהילה היו: "תרומת זמן, ידע, קשרים, מקום פיזי לקידום נושאים שחשובים לקהילה", "פרויקטים אומנותיים/תרבותיים כאמצעי לקידום נושאים שחשובים לקהילה" ו-"יצירה וצריכה של תרבות מקומית היוצרת השפעה על המקום בו אנו חיים". בקטגוריה השנייה, דהיינו, פעילות מול גורמים חיצוניים התחומים בהם נמצאה מידה רבה של מעורבות חברי הקהילה היו: "ייצירת קשר עם מקבלי החלטות על מנת להביע דעה ולקדם נושאים שחשובים לקהילה" ו-"חיבור/ דיאלוג/ שיתוף בין הקהילה שלנו לקהילות אחרות ולחברה באופן כללי".

כשנשאלו אודות התנדבות חברי הקהילה העריכו מובילי וחברי קהילות שהשיבו לשאלון כי בממוצע שעות פעילות התנדבותית בחודש חברי הקהילה עומד על 9.5 שעות חודשיות. בכ-40% מהקהילות העריכו שרק עד רבע מהחברים מתנדבים בצורה קבועה בפעילות הקהילה ובעוד שליש מהקהילות העריכו שבין רבע למחצית מהחברים מתנדבים בצורה קבועה בפעילות הקהילה.

אירועים ופעילויות ביוזמת הקהילה - ממוצע מספר האירועים הנערכים ביוזמת הקהילות עבור קהל גדול יותר מחברי הקהילה, עומד על 8.5, כאשר במרבית הקהילות (10 מהן), מספר האירועים מסוג זה בשנה אינו עולה על 13 אירועים. ממוצע מספר האירועים הנערכים עבור חברי הקהילה סובב סביב 50, כאשר בכ-4 קהילות דווח על אירוע בשבוע לאורך השנה.

בכל הקהילות, מספר המשתתפים באירועים המיועדים לחברי הקהילה בלבד אינו עולה על 50, כאשר במרביתן מספר המשתתפים קטן מ-25 (ממוצע מספר המשתתפים באירועים כאלו עומד על 22). לעומת זאת, באירועים שנערכים ביוזמת הקהילה עבור השכונה/יישוב נמצא כי במרבית הקהילות מספר המשתתפים עולה על 50 (ממוצע מספר המשתתפים באירועים כאלו עומד על 62).

תוצאות פעילות הקהילה והשפעתה

תפוקות פעילות הקהילה - כמעט כל מובילי הקהילות מסכימים במידה רבה כי הקהילה מהווה עוגן חברתי עבור חבריה וכי הם מקיימים מפגשים חברתיים גם שלא במסגרת הקהילה. דעות מובילי הקהילות היו חלוקות במידה מסוימת בשאלת מידת המעורבות החברתית של חברי הקהילה. במרבית הקהילות הסכימו המובילים במידה רבה כי ההון האנושי בקהילה הוא המשמעותי לקידום מטרותיה וכי העיסוק בחינוך הוא צורת הפעולה המשמעותית ביותר לקידום אותן מטרות. ניכרים חילוקי דעות מסוימים בקרב מובילי הקהילות לגבי היכולת של צריכת תרבות ואומנות להשפיע על השגת מטרות הקהילה ולגבי השאלה באיזו מידה המשאבים העומדים לרשות הקהילה (כולל ההון האנושי) הם אלו שעוזרים לה להשיג מטרותיה.

פיתוח תחושת מסוגלות בקרב חברי הקהילה – קיים פער בין תחושת המסוגלות של חברי הקהילה להשפיע ברמה המקומית (שכונה יישוב), לבין יכולתם להשפיע ברמה הנרחבת (מדינה). נראה כי במרבית הקהילות קיימת במידה רבה תחושה של יכולת השפעה על דברים שקורים בקהילה. לעומת זאת רק 2 קהילות מדווחות על אותה תחושה בנוגע ליכולת ההשפעה על דברים שקורים במדינה. אפשר שניתן לייחס את היחסיות ביכולת ההשפעה לאופי הפעילות השוטף של הקהילות. הן בעיקר עוסקות בפעילויות מקומיות, קטנות יחסית. הם אינם רואים בפעילויות אלה כבעלות כוח השפעה מספיק על תהליכים ואירועים גלובליים יותר המתרחשים במדינה.

תרומת הקהילה - כמעט כל מובילי הקהילות הסכימו במידה רבה כי פעולות הקהילה תורמות לפיתוח תרבות פנאי ביישוב, מייצרות מענים מותאמים לצרכי התושבים וכי ההשתייכות לקהילה משפרת את איכות חיי חבריה . 75% ממובילי הקהילות הסכימו במידה רבה כי פעולות הקהילה משפרות את איכות חיי תושבי היישוב , משפיעות על מדיניות הרשות בתחומים רבים ומייצרות מצב בו תושבים בוחרים להישאר ביישוב.

חילוקי דעות מסוימים נמצאו בקרב מובילי הקהילה בשאלת הסכמתם עם הטענות כי פעולות הקהילה משפרות את החינוך ביישוב (רק שליש הסכימו במידה רבה עם ההיגד) וכי פעולות הקהילה מובילות להשתתפות אזרחית רבה יותר בקרב תושבי השכונה (כמעט 60% מהמובילים מסכימים במידה רבה עם ההיגד זה).

בחודש אוגוסט 2014 החלו מרכזי הצעירים בשיתוף ג'וינט ישראל, קרן גנדיר ופדרציית וושינגטון בפרויקט משותף של הקמת קהילות בני מקום במרכזי הצעירים. ביוני 2015 הצטרפו לפרויקט קרן שח"ף ו"החממה הקהילתית".

תחום המעורבות החברתית התפתח במרכזי הצעירים על מנת לתת לצעירים החיים בפריפריה החברתית והגיאוגרפית של מדינת ישראל את הכלים, הידע והמקום כדי לפעול ולייצר שינוי בר קיימא באיכות החיים ביישובים שלהם. פיתוח תחום הקהילות משתלב בתוך הפעולה הרחבה יותר המתקיימת במרכזי הצעירים זה עשור, שהחל באמצעות קבוצות המנהיגות וקבוצות המשימה. קבוצות אלה היו הבסיס עליו נבנו קהילות בני מקום. יש לזכור כי קהילות בני מקום הן דרך נוספת בה ניתן להביא את הצעירים להיות שותפים ומעורבים בנעשה ביישובים שלהם, לתרום לחיי הקהילה הרחבים ולהשפיע על המרחב בו הם מתגוררים.

בשנת 2018 נערך מחקר הערכה לתוכנית להצמחה וליווי קהילות במרכזי צעירים, במהלך מחקר זה נבנה מודל לוגי לתוכנית, הבנוי לפי ההיגיון התיאורטי של מודל התשומות-השפעות של אפשטיין ושות'² (2009). מודל זה מחדד את ההבחנה בין מערך התשומות הייחודי של ארגונים ללא כוונת רווח, לבין בעלי כוונת הרווח, שכן בבסיסו, החזון, המטרות והיעדים ובו משקל למבנה הארגון ולאסטרטגיות בהן הוא נוקט (ראו התיאור המודל בהמשך). בהמשך המחקר נבנה מערך מדדי ביצוע והצלחה לפעולת הקהילה.

במחקר הנוכחי נבנה שאלון עבור מובילי הקהילות שנשען על חלק מאותם מדדי ביצוע והצלחה שנבנו במחקר הקודם (ראו טבלאות 5-2 בהמשך - המדדים שנבנו במחקר הנוכחי מסומנים בכוכבית). השאלון הועבר ל- 12 קהילות³ ומובילי הקהילות התבקשו למלא כך שחלק ניכר מהתשובות לשאלון מתארות את תפיסות מובילי הקהילה עצמם.

---

² Epstein, M.J., and Rejc Buhovac, A., (2009) Performance Measurement of Non-Profit Organizations Management Accounting Guidelines (MAG) Canada

³ עקב מספר הנחקרים המועט יש להתייחס לממצאים במשנה זהירות

סביבה חיצונית – יישוב קהילתי או יישוב גדול יותר

טבלה 2: התשומות/משאבים	
מזדי ביצוע	רכיב
פירוט המשאבים הכספיים של הקהילה*	משאבים
משאבי כוח אדם של הקהילה*	
התפיסה/ האג'נדה החברתית המשותפת לחברי הקהילה	מבנה הקהילה
מעגלי חברים, כמה חברים מוגדרים חברי הגרעין הקשה? מהי מידת האינטראקציה בין חברי הגרעין הקשה לבין עצמם ובינם לבין רכז הקהילה?*	
צורת תהליכי קבלת ההחלטות	
מידת וצורת השימוש ברשתות חברתיות ככלי למערך יחסים פנימי, לביצוע הפעילות ולגיוס חברים מבחוץ	
קשרים עם גופים למינוף קשרים נוספים ותקציבים*	
האם רכז הקהילה ורכז המעורבות החברתית אותו אדם?	מערך הקשרים של הקהילה עם מרכז הצעירים
רמת ואיכות הקשר בין רכז המעורבות החברתית ורכז הקהילה תדירות האינטראקציה	
טבלה 3: פעולות/מנגנונים	
מזדי ביצוע	רכיב
מודל הליווי שנבחר בכל מרכז/קהילה (לאחר מיפוי המודלים השונים ליעוץ וליווי) מידת התאמת מודל הליווי למאפייני וצרכי הקהילה	ליווי ויעוץ מאנשי קהילות וארגונים יזמי קהילות
מהו הצורך המשימתי? כיצד הוגדר? מהן המענה לצורך המשימתי? כיצד הוחלט עליו?*	תפיסה של זהות בצרכים בין צרכי חברי הקהילה לצרכי הקהילה הרחבה
מהם המשאבים של מרכז הצעירים בהם נעזרות הקהילות? (כלכלי, ארגוני, פוליטי)*	דיאלוג ושת"פ בין רכז המעורבות החברתית ורכז הקהילה לגבי תצורת פעולות ופעילויות חברי הקהילה
טבלה 4: תפוקות ותוצאות	
אינדקס להצלחה	רכיב
בכל אחד מסוגי הפעילויות יש לבחון: היקפים - מספר חברי קהילה משתתפים, מספר מוטבים משתתפים, תדירות הפעילות נושאים ותחומים - מהם נושאי או תחומי הפעילות, מהן מטרותיה, מיהו קהל היעד שלה	פעילות חוץ קהילתית עצמאית ביוזמת הקהילה*
	השתתפות הקהילה בפעילות חוץ קהילתית שאורגנה על ידי המרכז או הרשות*
	פעילות פנים קהילתית, סביב מועדים, חגים*
	פעילות פנים קהילתית שאינה קשורה לאירועים מוגדרים*
טבלה 5: השפעה	
באיזו מידה השיגה הקהילה את מטרותיה המוצהרות?*	
באיזו מידה ניתן לראות בקהילות כפלטפורמה לעשייה ושינוי חברתי-יישובי*	
באיזו מידה ניתן לאמור כי הקהילה הצליחה במניעת עזיבת תושבים את היישוב	

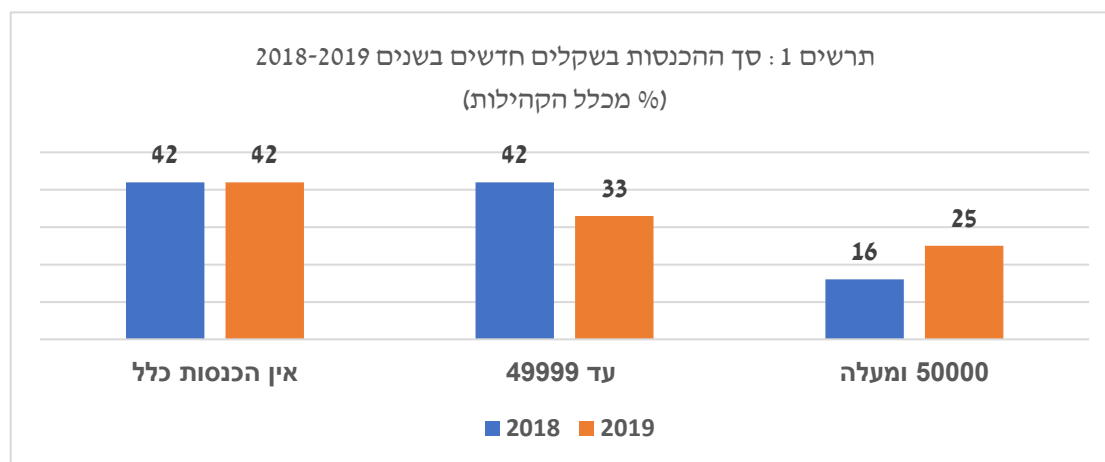

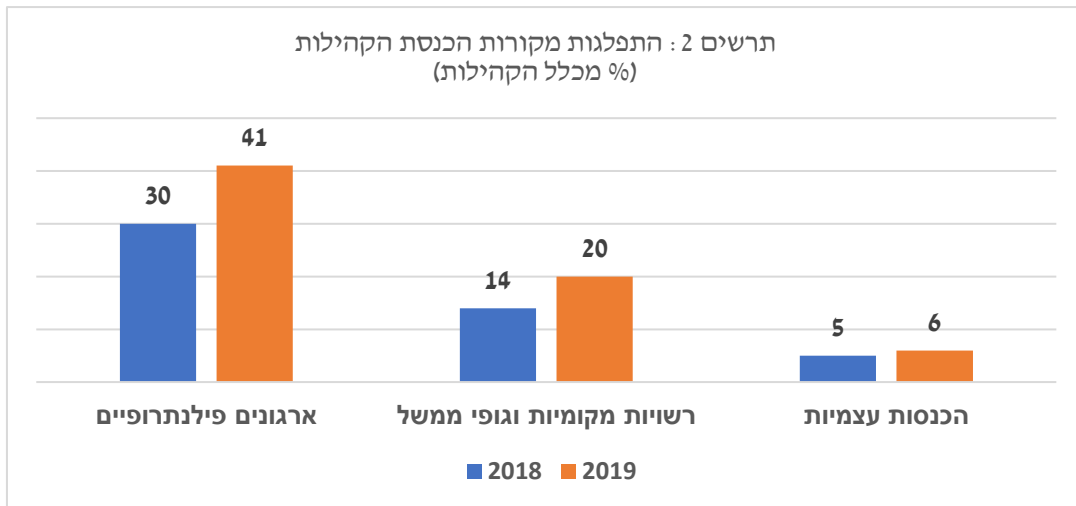
1. משאבי קהילה

1.א. מצבה הכלכלי של הקהילה

בין השנים 2018-2019, חלה עלייה של 2000 ₪ בממוצע ההכנסות החודשי של הקהילות, מממוצע הכנסות חודשי של 25,000 ₪ בשנת 2018 לממוצע הכנסות של 27,000 ₪ בשנת 2019. ניתן לראות כי אחוז הקהילות שאין להן הכנסות כלל (5 קהילות המהוות כ-40% מסך הקהילות) לא השתנה במהלך השנים. ומספר הקהילות שהכנסותיהן מעל ל-50,000 ₪ בחודש עלה בשנת 2019 (תרשים 1).

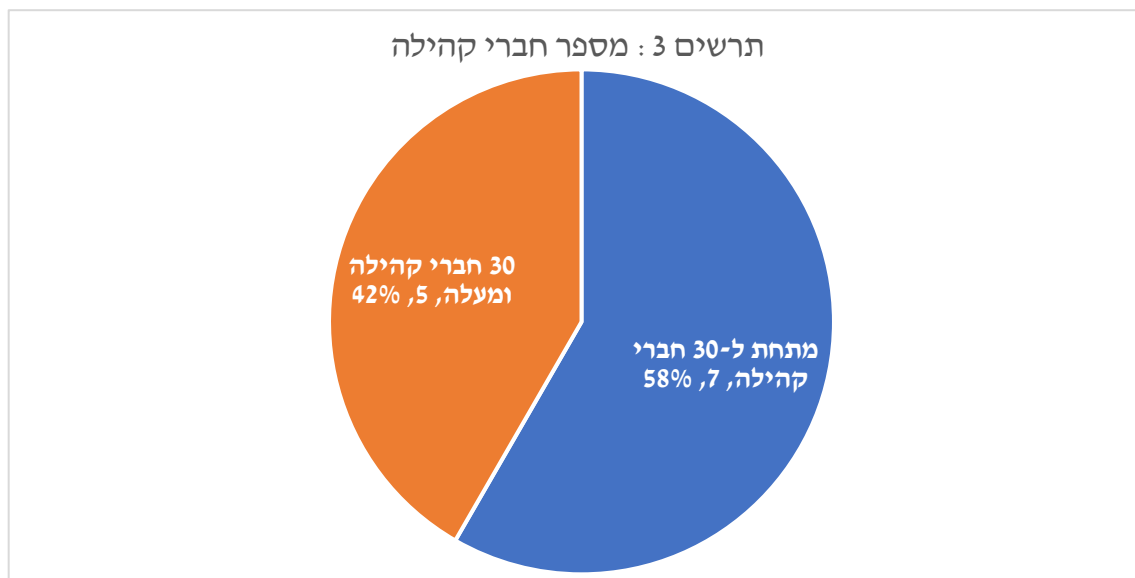
חלקן היחסי של הכנסות הקהילות ממקורות פילנטרופיים הוא הגדול ביותר, כאשר בין השנים 2018-2019 חלה עלייה של 11% בהכנסות ממקור זה. מקור ההכנסות השני בחשיבותו הוא רשויות מקומיות וגופי ממשל, גם כאן זה חלה עלייה מסוימת בין השנים הנ"ל. ההכנסות העצמיות של הקהילות מהוות חלק זניח מכלל ההכנסות ולא ניכר שינוי משמעותי במקור הכנסות זה בשנים שדווחו (תרשים 2).

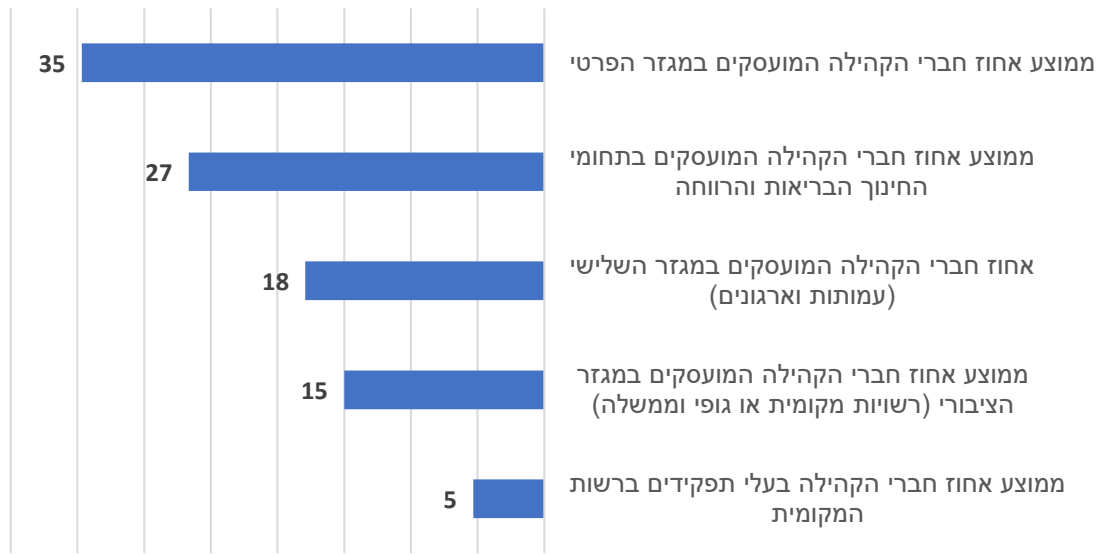

1.1. משאבי כח אדם

הקהילות שנבחנו מונו 35 חברים בממוצע כאשר בכמעט 60% מהן פחות מ-30 חברי קהילה (תרשים 3). בממוצע בכל קהילה מעל למחצית מהחברים הם בעלי תואר אקדמי. חברי הקהילה נוטים לעיסוקים במגזר הפרטי (מעל לשליש מהם) ובתחומי החינוך והרווחה (קצת יותר מרבע מהם – ראו תרשים 4).

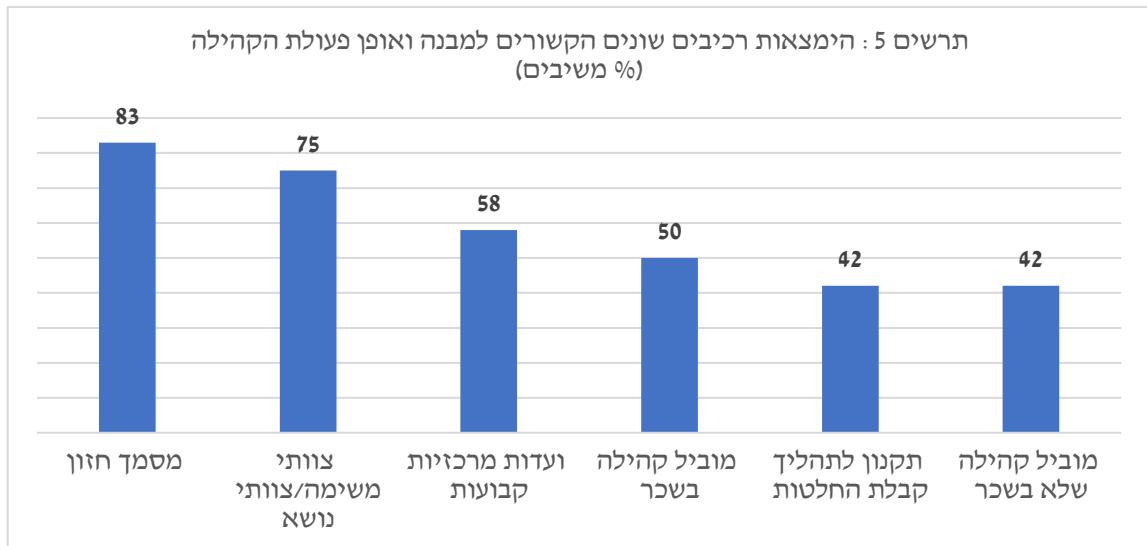
תרשים 4 : תעסוקת חברי הקהילה
(באחוזים)

2. מבנה הקהילה

2.א. רכיבי מבנה הקהילה

במרבית הקהילות נמצאו מסמכי חזון, צוותי משימה או וועדות מרכזיות קבועות. רק במחצית מהקהילות נמצא מוביל קהילה בשכר וב-40% מהקהילות (5 קהילות) נמצא תקנון ומוביל קהילה שלא בשכר (תרשים 5).

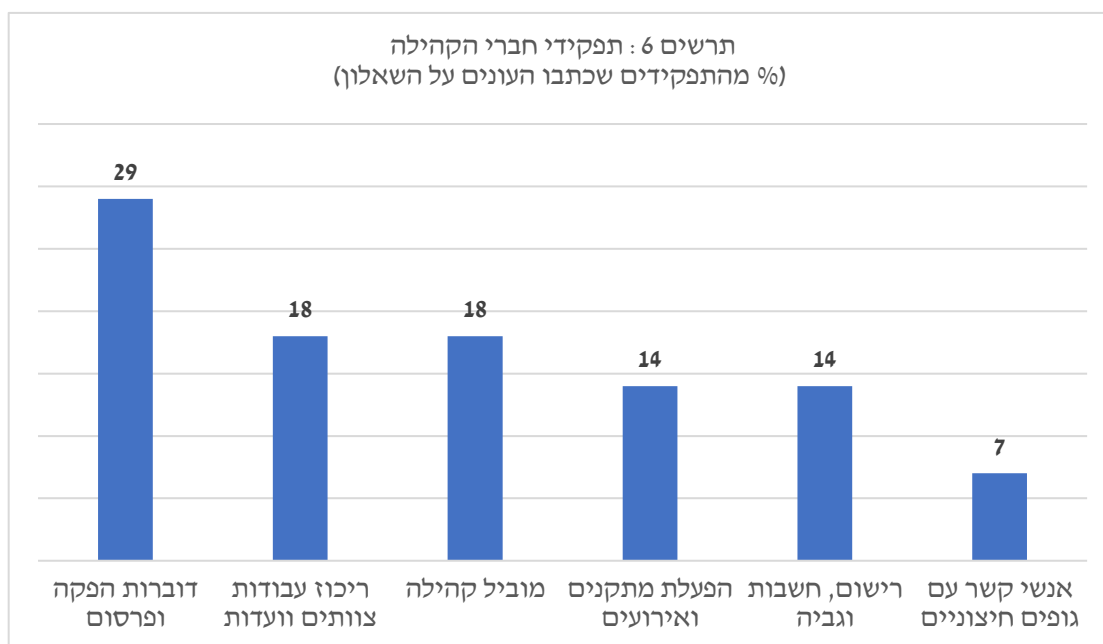

2.ב. תפקידי חברי הקהילה ועבודה בשכר

ב-7 מתוך 12 קהילות (60%) מספר ישנם שני בעלי התפקידים בשכר או אחד בלבד מבין חברי הקהילה, בשאר הקהילות אין אף חבר קהילה בעל תפקיד בשכר. ממוצע שעות העבודה החודשיות של בעלי התפקידים בשכר הוא 22.

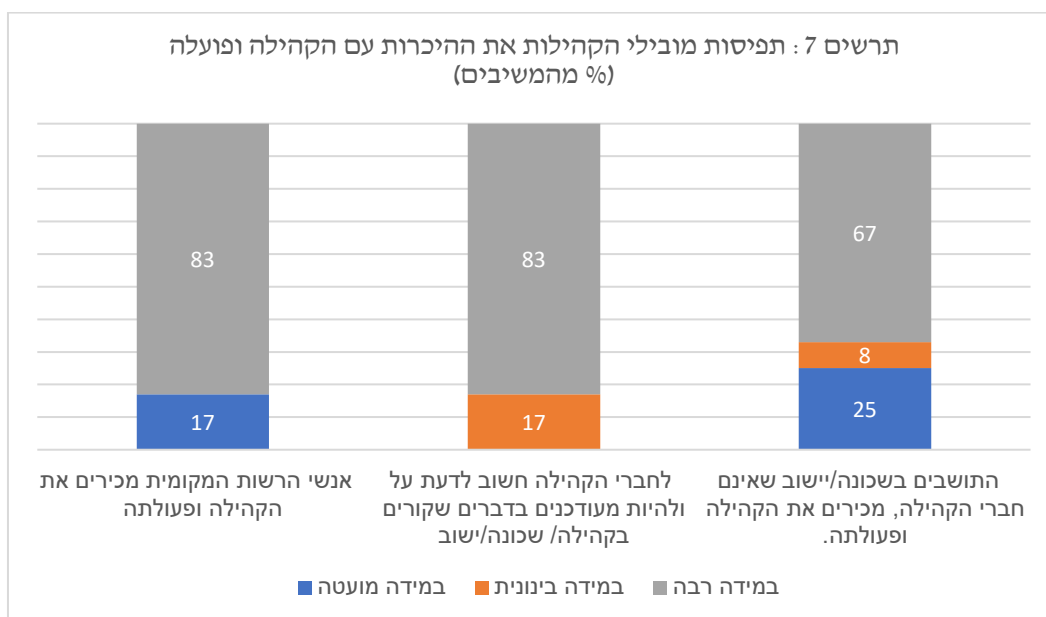
חברי הקהילה מבצעים בעיקר תפקידים הקשורים לדוברות הפקה ופרסום (כמעט שליש מהתפקידים שדווחו) בריכוז עבודות צוותים וועדות והובלת הקהילה (כחמישית מהתפקידים שדווחו⁴ – ראו תרשים 6).

⁴ סה"כ דווחו 28 תפקידים שונים

2.ג. קשרי הקהילה עם גורמים ביישוב

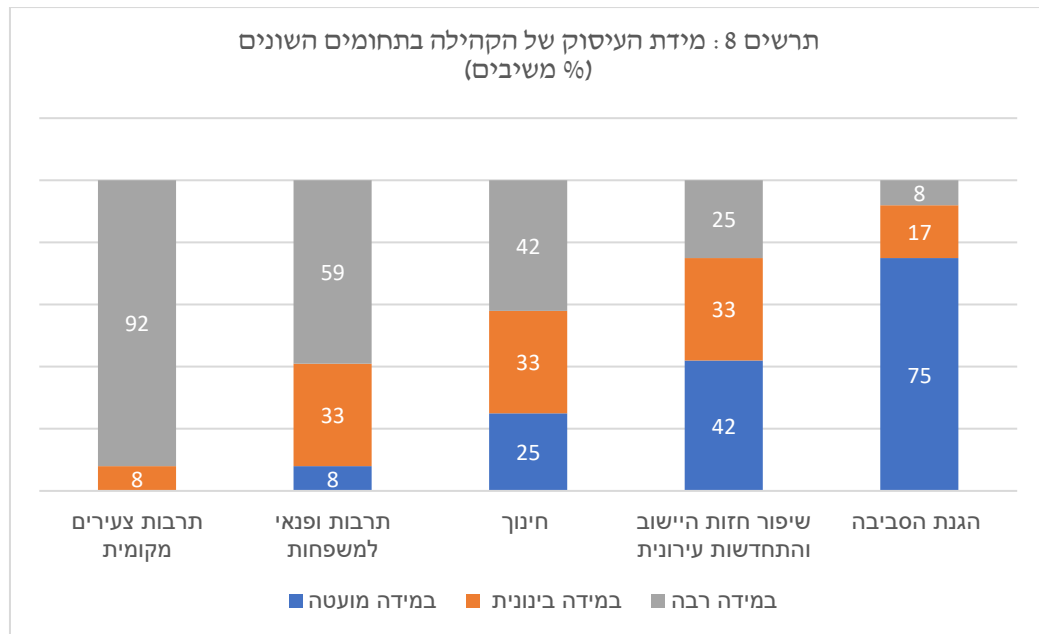
במרבית הקהילות, קיימת הסכמה כי אנשי הרשות המקומות חשופים לקהילה ולפעילותה. הסכמה במידה דומה קיימת גם לגבי מידת החשיבות שמקנים חברי הקהילה לאירועים המתרחשים בקהילה ובסביבתה (שכונה יישוב). ניכר כי מידת ההסכמה פוחתת כאשר מדובר בהיכרות תושבי היישוב שאינם חברי הקהילה עם הקהילה ופעולותיה (כרבע מהמשיבים הסכימו במידה מועטה עם היגד זה – ראו תרשים 7).

3. מנגנוני הקהילה ופעולותיה

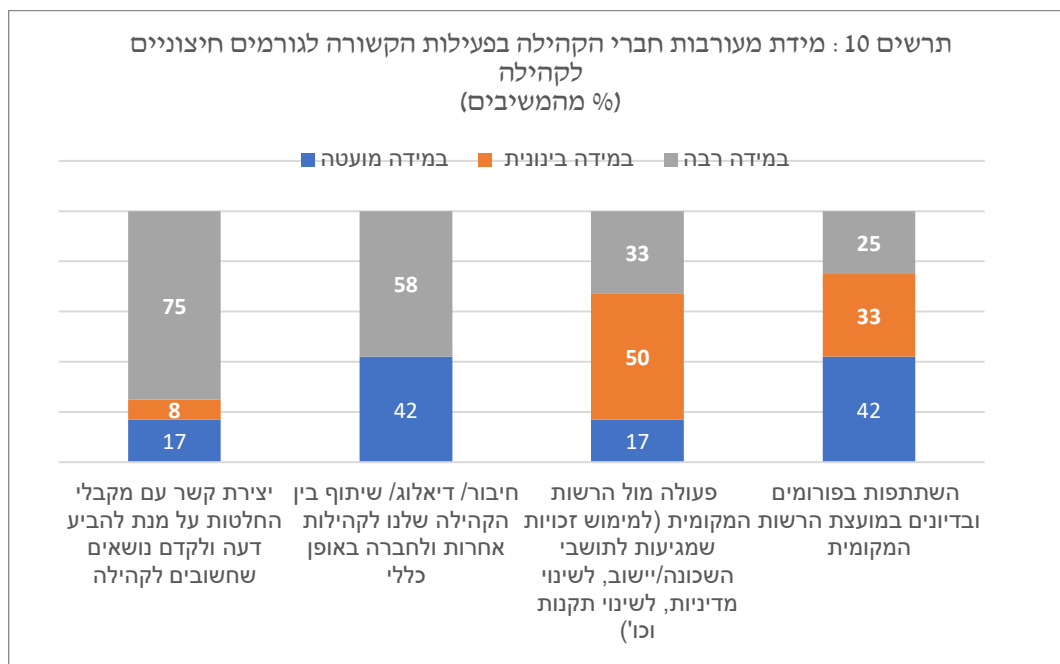
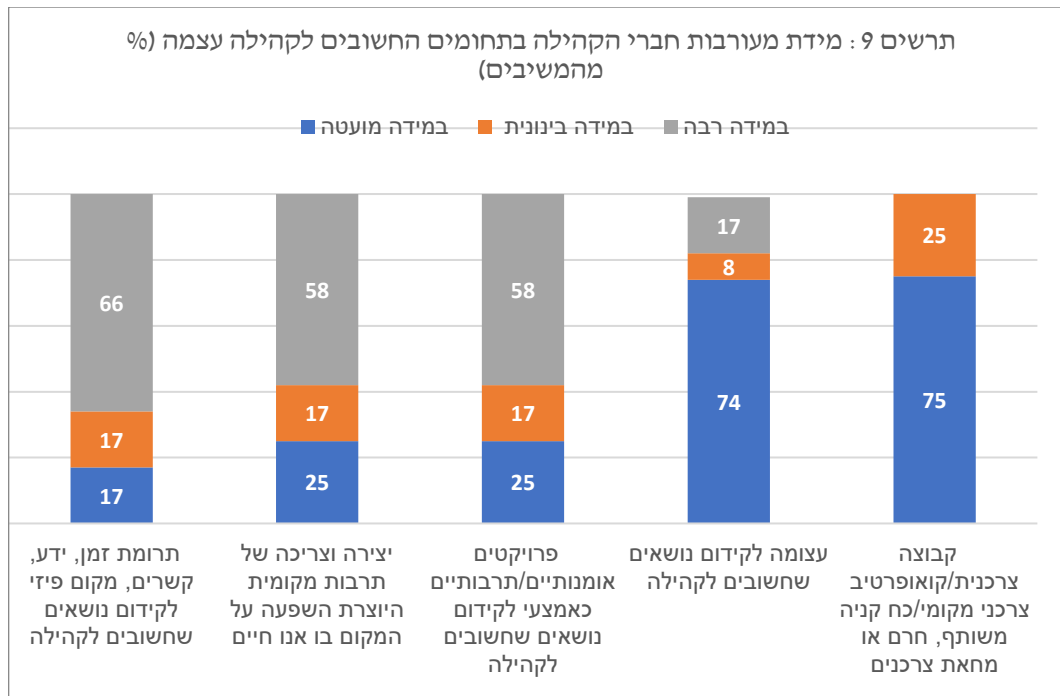
3.א. תחומי פעילות הקהילה

העיסוק המשמעותי ברוב הקהילות היא פיתוח של תרבות צעירים ושל תרבות ופנאי למשפחות. העיסוק בפעילות התחדשות עירונית וחזות העיר רלוונטי במידה מסוימת רק ל-60% מהקהילות והעיסוק בהגנת הסביבה רלוונטי רק לרבע מהקהילות (תרשים 8).

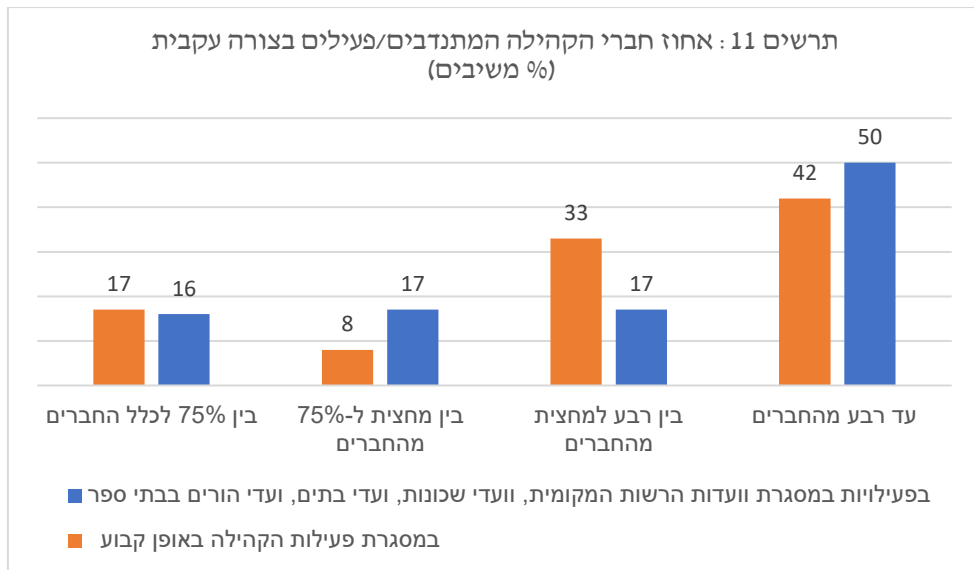

3.ב. מעורבות חברי הקהילה בפעילות הקהילה

תחומי הפעילות בהם מעורבים חברי הקהילה נחלקו לתחומים המוגדרים כחשובים לקהילה עצמה (תרשים 9) וכאלו הקשורים לפעילות אל מול גורמים חיצוניים (תרשים 10). התחומים בקטגוריה הראשונה בהם נמצאה מעורבות רבה של חברי הקהילה היו: "תרומת זמן, ידע, קשרים, מקום פיזי לקידום נושאים שחשובים לקהילה", "פרויקטים אומנותיים/תרבותיים כאמצעי לקידום נושאים שחשובים לקהילה" ו-"יצירה וצריכה של תרבות מקומית היוצרת השפעה על המקום בו אנו חיים". בקטגוריה השנייה, דהיינו, פעילות מול גורמים חיצוניים התחומים בהם נמצאה מידה רבה של מעורבות חברי הקהילה היו: "יצירת קשר עם מקבלי החלטות על מנת להביע דעה ולקדם נושאים שחשובים לקהילה" ו-"חיבור/ דיאלוג/ שיתוף בין הקהילה שלנו לקהילות אחרות ולחברה באופן כללי".

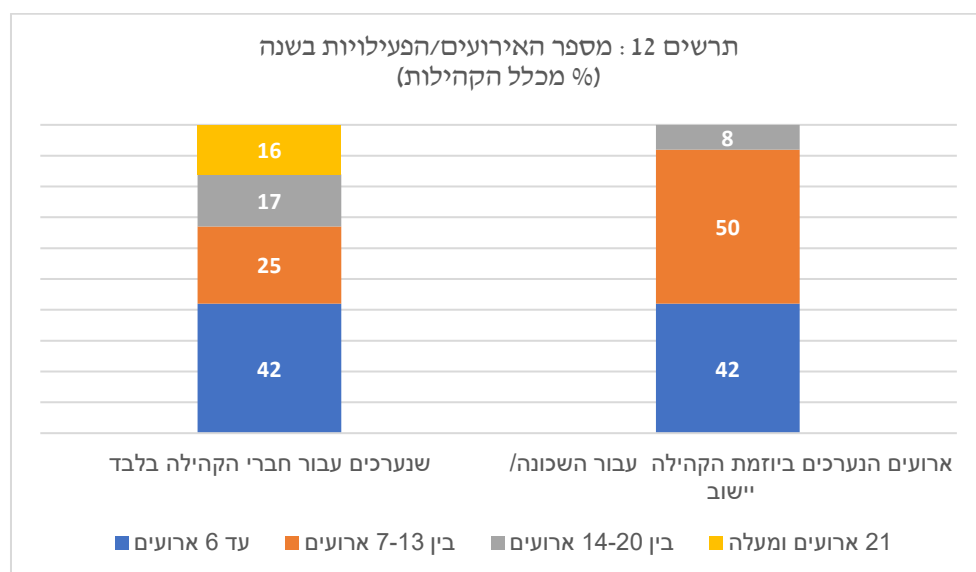
כשנשאלו אודות התנדבות חברי הקהילה העריכו מובילי וחברי קהילות שהשיבו לשאלון כי בממוצע שעות פעילות התנדבותית בחודש חברי הקהילה עומד על 9.5 שעות חודשיות. המשיבים נתבקשו להעריך מהו אחוז חברי הקהילה המתנדב בצורה קבועה בפעילות הקהילה ומהו האחוז המתנדב בפעילויות כגון ועדי הורים וועד בית (תרשים 11). בכ-40% מהקהילות העריכו שרק עד רבע מהחברים מתנדבים בצורה קבועה בפעילות הקהילה ובעוד שליש מהקהילות העריכו שבין רבע למחצית מהחברים מתנדבים בצורה קבועה בפעילות הקהילה.

ג.3. אירועים ופעילויות ביוזמת הקהילות

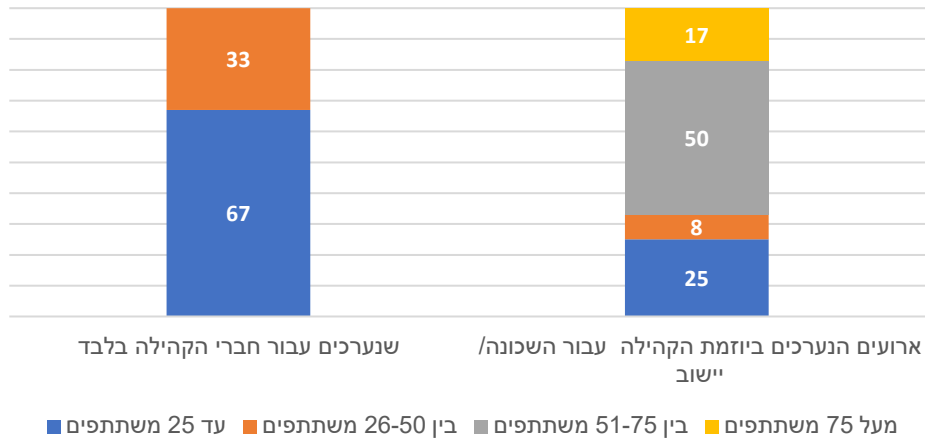
ממוצע מספר האירועים הנערכים ביוזמת הקהילות עבור קהל גדול יותר עומד על 8.5, כאשר במרבית הקהילות (10 מהן), מספר האירועים מסוג זה בשנה אינו עולה על 13 אירועים. ממוצע מספר האירועים הנערכים עבור חברי הקהילה סובב סביב 50, כאשר בכ-4 קהילות דווח על אירוע בשבוע לאורך השנה (תרשים 12).

בכל הקהילות, מספר המשתתפים באירועים המיועדים לחברי הקהילה בלבד אינו עולה על 50 (תרשים 13), כאשר במרביתן מספר המשתתפים קטן מ-25 (ממוצע מספר המשתתפים באירועים כאלו עומד על 22). לעומת זאת, באירועים שנערכים ביוזמת הקהילה עבור השכונה/יישוב נמצא כי במרבית הקהילות מספר המשתתפים עולה על 50 (ממוצע מספר המשתתפים באירועים כאלו עומד על 62).

תרשים 13 : מספר המשתתפים הממוצע באירועי הקהילה
(% מכלל הקהילות)

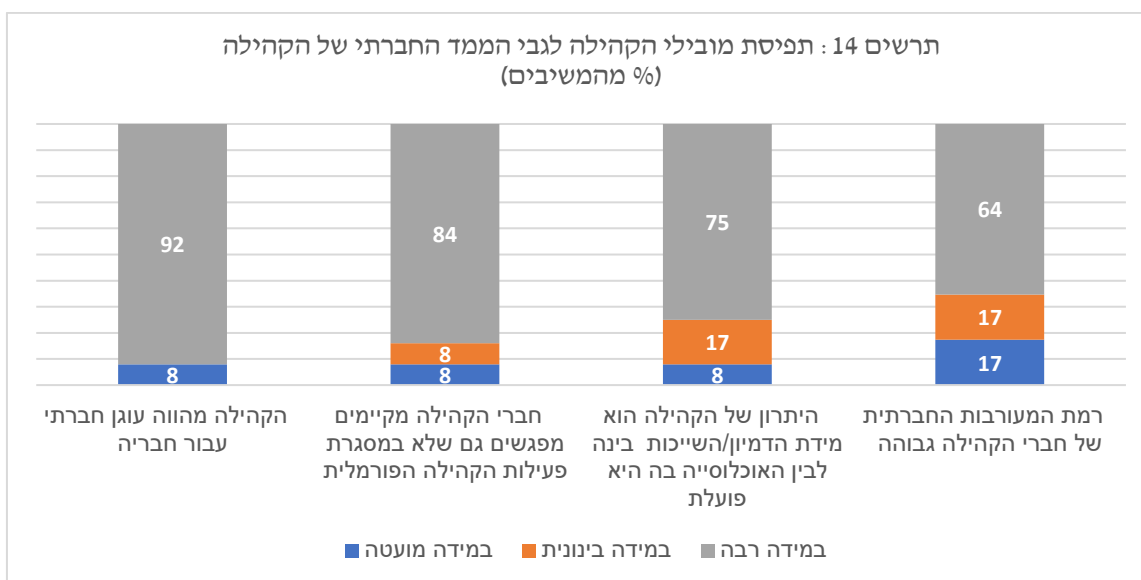

4. תוצאות פעילות הקהילה והשפעתה

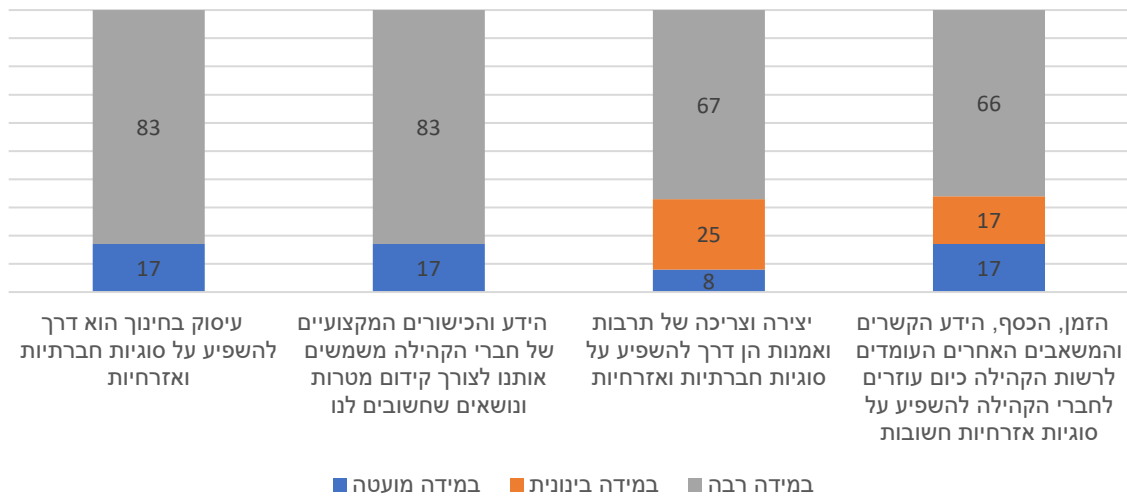
4.א. תפיסות מובילי הקהילה את תפוקות פעולת הקהילה

כמעט כל מובילי הקהילות מסכימים במידה רבה כי הקהילה מהווה עוגן חברתי עבור חבריה וכי הם מקיימים מפגשים חברתיים גם שלא במסגרת הקהילה. דעות מובילי הקהילות היו חלוקות במידה מסוימת בשאלת מידת המעורבות החברתית של חברי הקהילה כאשר 2 מובילי קהילות לא חשבו כי רמת המעורבות החברתית של חברי הקהילות גבוהה (תרשים 14).

למעט מובילים של 2 קהילות, כל שאר המשיבים הסכימו במידה רבה כי ההון האנושי בקהילה הוא המשמעותי לקידום מטרותיה וכי העיסוק בחינוך הוא צורת הפעולה המשמעותית ביותר לקידום אותן מטרות. ניכרים חילוקי דעות מסוימים בקרב מובילי הקהילות לגבי היכולת של צריכת תרבות ואומנות להשפיע על השגת מטרות הקהילה ולגבי השאלה באיזו מידה המשאבים העומדים לרשות הקהילה (כולל ההון האנושי) הם אלו שעוזרים לה להשיג מטרותיה (תרשים 15).

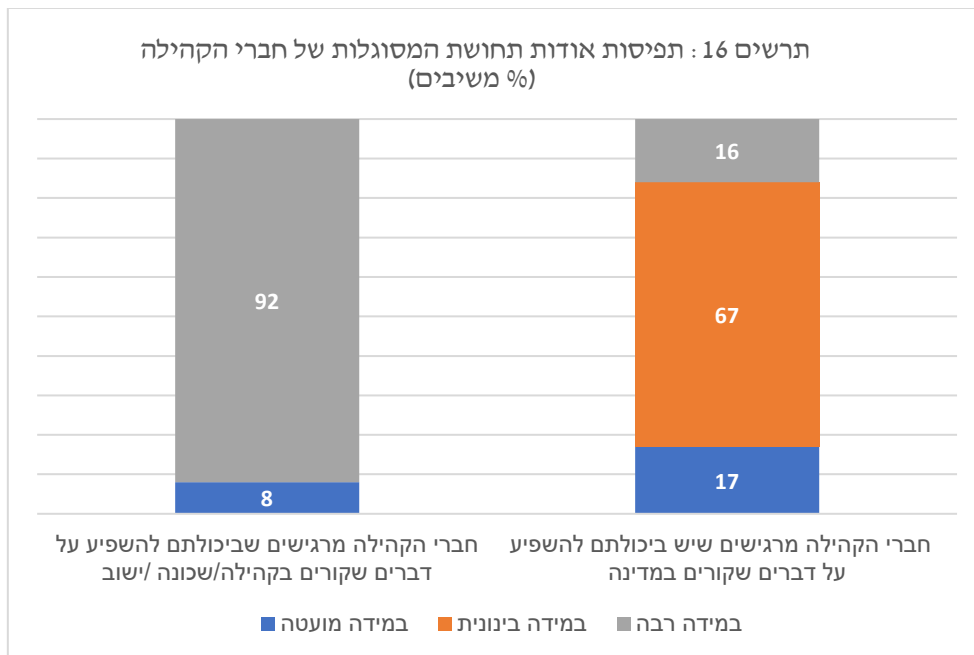
תרשים 15 : תפיסות מובילי הקהילות את משאבי הקהילה וצורת הפעולה
(% מהמשיבים)

4.ב. תפיסות מובילי הקהילה אודות תחושת מסוגלות חברי הקהילה

מתוך ממצאי תרשים 16, ניתן לעמוד על הפער בין תחושת המסוגלות של חברי הקהילה להשפיע ברמה המקומית (שכונה יישוב), לבין יכולתם להשפיע ברמה הנרחבת (מדינה). נראה כי ב-11 מתוך 12 הקהילות קיימת במידה רבה תחושה של יכולת השפעה על דברים שקורים בקהילה. לעומת זאת רק 2 קהילות מדווחות על אותה תחושה בנוגע ליכולת ההשפעה על דברים שקורים במדינה. אפשר שניתן לייחס את היחסיות ביכולת ההשפעה לאופי הפעילות השוטף של הקהילות. הן בעיקר עוסקות בפעילויות מקומיות, קטנות יחסית. הם אינם רואים בפעילויות אלה כבעלות כוח השפעה מספיק על תהליכים ואירועים גלובליים יותר המתרחשים במדינה.

תרשים 16 : תפיסות אודות תחושת המסוגלות של חברי הקהילה
(% משיבים)

ג.4. תפיסות מובילי הקהילה את תרומת הקהילה

כמעט כל מובילי הקהילות הסכימו במידה רבה כי פעולות הקהילה תורמות לפיתוח תרבות פנאי ביישוב, מייצרות מענים מותאמים לצרכי התושבים וכי ההשתייכות לקהילה משפרת את איכות חיי חבריה (תרשים 17).

75% ממובילי הקהילות הסכימו במידה רבה כי פעולות הקהילה משפרות את איכות חיי תושבי היישוב, משפיעות על מדיניות הרשות בתחומים רבים ומייצרות מצב בו תושבים בוחרים להישאר ביישוב.

חילוקי דעות מסוימים נמצאו בקרב מובילי הקהילה בשאלת הסכמתם עם הטענות כי פעולות הקהילה משפרות את החינוך ביישוב (רק שליש הסכימו במידה רבה עם ההיגד) וכי פעולות הקהילה מובילות להשתתפות אזרחית רבה יותר בקרב תושבי השכונה (כמעט 60% מהמובילים מסכימים במידה רבה עם היגד זה).

